

22. februar 2013

REFERAT

af

Møde i Udviklingspolitisk Råd

den 22. februar 2013

- Til stede: Professor Georg Sørensen, Århus Universitet (Formand)
LO-sekretær Marie-Louise Knuppert, LO (Næstformand)
Generalsekretær Vagn Berthelsen, IBIS
Generalsekretær Henrik Stubkjær, Folkekirkens Nødhjælp
Formand Vibeke Tuxen, Civilsamfund i Udvikling
Sektionsleder Julie Koch, Red Barnet
Programkoordinator Rolf Hernø, Care Danmark
Institutleder Niels Elers Koch, Københavns Universitet
Institutleder Helle Samuelsen, Københavns Universitet
Direktør Nanna Hvidt, DIIS
Formand Bente Sorgenfrey, FTF
Konsulent Jens Erik Ohrt, LO
Direktør Jan O.F. Laustsen, Landbrug & Fødevarer
Chefkonsulent Tine Bork, Håndværksrådet
- Udenrigsministeriet: Udviklingsminister Christian Friis Bach
Direktør for Udviklingspolitik Ib Petersen
Centerchef Charlotte Slente, Global Udvikling og samarbejde
Nathalia Feinberg, Udviklingspolitik og globalt samarbejde (UGS)
Mette Thygesen, UGS
Karina Hedemark, UGS
Mette Brink Madsen (referent), UGS
- Erik Næraa-Nicolajsen, Flemming W. Olsen, Niels H. Jørgensen (GRV) og Henning Nøhr (UFT) pkt. 1
Eva Egesborg Hansen og Hans Christian Aaskov (PDK) pkt. 2
Jens Ole Bach Hansen, Jeppe Helsted (UGS) og Pernille Falck (KVA) pkt. 3
Pernille Brix Jørgensen (UGS) pkt. 6.a.
- Repræsentationerne: Morten Elkjær og Lars Henrik Worsøe (Amb. La Paz) pkt. 5

Der afholdtes møde i Udviklingspolitisk Råd den 22. februar 2013. Fra mødet kan følgende fremhæves:

Dagsordenspunkt 6.a. - Den rettighedsbaserede tilgang

Rådet drøftede udrulningen af den rettighedsbaserede tilgang til Danmarks udviklingssamarbejde med udgangspunkt i Udenrigsministeriets nye retningslinjer på området, den såkaldte HRBA 'Guidance Note' samt HRBA Screening Note. Der var i Rådet bred enighed om, at der var tale om et godt papir, som man kunne tilslutte sig og som udgjorde et godt udgangspunkt for DANIDA's arbejde. På en række områder ønskede Rådet en præcisering, særligt ift. retningslinjer for hvordan HRBA kunne implementeres af DANIDA's partnere (civilsamfundet, erhvervsliv m.fl.) i overensstemmelse med Retten til et Bedre Liv. Udviklingsministeren fremhævede, at dette til dels ville blive dækket af nye retningslinjer og strategiske rammer for specifikke områder og sektorer, som pt. var under udarbejdelse i ministeriet. Fsva. HRBA Screening noten noterede udviklingsministeren sig, at den kunne tage bedre højde for ligestillingsaspektet.

Rådet konstaterede, at den ambitiøse ramme, der var udstukket med den rettighedsbaserede tilgang, indeholdt mulige spændinger og problemer i gennemførelsen. Målet måtte være at arbejde ud fra de muligheder, der var til stede i den konkrete situation for at skabe konkrete forandringer i praksis, sideløbende med den mere overordnede politiske dialog. Rådet havde gerne set, at Danmarks forpligtelser som konsekvens af den rettighedsbaserede tilgang havde trådt tydeligere frem. Man så frem til at drøfte denne kompleksitet på Rådets kommende behandling af de dokumenter, som indgik i udrulningen af Retten til et Bedre Liv.

Dagsordenspunkt 1 – Strategisk ramme for naturressourcer, energi og klima (GRV – Kontoret for Grøn Vækst)

Formanden konkluderede, at der var bred tilslutning til strategioplægget om naturressourcer, energi og klima. Udviklingspolitisk Råd fandt, at der var behov for at præcisere begrebet om grøn vækst, herunder at sikre en reel grøn omstilling, samt omtale af konfliktpotentialer ved klimaændringer og ressourceknaphed. Yderligere specifikation vedr. implementering, herunder inddragelse af den private sektor, arbejdstagerrettigheder, og lokal inddragelse inklusiv børn og unge var også ønskelig. Der var enighed om behovet for yderligere at betone kønsdimensionen.

Udviklingsministeren takkede for Rådets bemærkninger og anerkendte vigtigheden af flere af de fremførte bemærkninger, som i forskelligt omfang ville blive søgt indarbejdet eller styrket i strategioplægget. Visse af de afgivne bemærkninger vedrørte vigtige emner, som allerede indgik i forskellige andre politikinitiativer, såsom beskatning af råstoffer, udnyttelse af danske styrkepositioner og af synergimuligheder mellem udviklingsindsatser og kommercielle indsatser. Udviklingsministeren oplyste vedr. nye samarbejds mønstre og -partnere fra vækstøkonomierne, at Danmark på flere områder havde indledt sådanne trilaterale samarbejdsprojekter, og nævnte, at der vil blive lavet en konkret plan for spørgsmål om skat, illegal kapitalflugt mv. Endelig bemærkede ministeren, at den strategiske ramme godt kunne referere til behovet for globale

løsninger på f.eks. klimapolitikken, men at kommentarer vedrørende Danmarks nationale indsats ift. klima- og energipolitik i øvrigt lå uden for strategioplæggets mandat.

Dagsordenspunkt 2 – Strategisk ramme for kultur og udvikling **(PDK – Kontoret for Public Diplomacy og Kommunikation)**

Udviklingspolitisk Råd konstaterede, at der med udkast til 'Retten til Kunst og Kultur - Danmarks Strategi for Kultur og Udvikling' var tale om et godt grundlag for en styrket kulturindsats som led i Danmarks udviklingssamarbejde fremover. Rådet fandt, at målgruppen skulle præciseres, ligesom der i strategien var behov for at præcisere sammenhængen mellem på den ene side kultur som social praksis, og på den anden side kultur i snævrere forstand, som de forskellige former for kunstnerisk udfoldelse, der kunne fremmes og udfoldes inden for disse rammer. Strategien kunne endvidere med fordel tydeliggøre, at man ofte endte i dilemmaer, når man søgte at fremme kunstnerisk udfoldelse i udviklingssammenhæng i lyset af de klare koblinger til værdi- og udviklings-tematikken. Det hænger sammen med, at ikke alle former for kulturudfoldelse nødvendigvis støtter de værdier, som Danmark søger at fremme gennem den rettighedsbaserede tilgang. I den sammenhæng kunne værdien af inkluderende tiltag fremhæves. Rådet påpegede behovet for, at strategien vægtede støtte til uddannelse og udvikling af talentmassen med henblik på at sikre lokal fremvækst af kunstnere og kulturaktører.

Udviklingsministeren takkede for Rådets bemærkninger og understregede, at det danske udviklingssamarbejde var baseret på principper og respekt for universelle rettigheder og at alle former for kultur derfor ikke nødvendigvis altid var positive. Desuden fremhævede udviklingsministeren, at der var tale om et snævert kulturbegreb, dvs. forskellige former for kunstnerisk udfoldelse men en bred anvendelse heraf.

Dagsordenspunkt 3 - Multilateral analyse **(UGS - Kontoret for Udviklingspolitik og Globalt Samarbejde)**

Udviklingspolitisk Råd drøftede resultatet af den multilaterale analyse 2013, der på baggrund af "Retten til et Bedre Liv" indeholdt en tværgående vurdering af 17 af Danmarks vigtigste multilaterale samarbejdspartnere. Rådet fandt papiret godt og nyttigt og noterede sig, at der var sket en positiv videreudvikling siden sidste års analyse og tilsluttede sig dokumentets anbefalinger. Generelt om det multilaterale arbejde blev det bemærket, at der var en iboende spænding mellem på den ene side at udnytte de multilaterale organisationers komparative fordele som global tilstedeværelse og legitimitet og på den anden side at sikre dansk synlighed i og indflydelse på organisationernes arbejde. Herudover fandt Rådet, at det var vigtigt, at der blev fokuseret på bedre evalueringer af de multilaterale organisationer, og på resultater, idet det i sidste ende var formålet med organisationernes arbejde, at der blev leveret på landeniveau, og at MOPAN i højere grad kunne bidrage hertil. Ligeledes fandt Rådet, at det var vigtigt fortsat at styrke sammenhængen mellem den bilaterale og den multilaterale bistand med henblik på at stille den danske ekspertise til rådighed for det multilaterale system og vice versa.

Analysen omfattede primært organisationer, der modtog over 35 mio. kr. i årligt kernebidrag. Rådet fandt, at det ville have været nyttigt, om FAO, ILO og UNWOMEN, der faldt under denne grænse, også havde været inkluderet, ligesom man gerne havde set nogle af de mindre organisationers relevans for Danmarks udviklingssamarbejde vurderet. Endvidere kunne partnerskaber mellem civilsamfundsorganisationer og multilaterale organisationer have været analyseret nærmere. Rådet efterlyste EU i analysen og efterspurgte ligeledes en bredere rapport om hele det samlede danske FN-engagement. Som respons på et konkret spørgsmål om de multilaterale organisationers indkøb i Danmark blev det uddybet, at indkøb allerede indgik som en delparameter i relevansvurderingen af de multilaterale organisationer.

Udviklingsministeren anerkendte vigtigheden af fremadrettet også at fokusere på andre organisationers relevans og effektivitet, herunder UNWOMEN. Udviklingsministeren fremførte, at EU ikke var inkluderet, idet EU ikke opfattedes som en multilateral organisation i traditionel forstand, og at der i øvrigt senere vil blive fremlagt en strategisk ramme for EU-samarbejdet på udviklingsområdet. Desuden understregede udviklingsministeren, at den danske strategi var at øge andelen af kernebidrag, evt. indeholdende en innovationspulje, der kunne bruges til mere specifikke projekter. Udviklingsministeren anerkendte ligeledes vigtigheden af strategiske partnerskaber.

Dagsordenspunkt 4 - Nye overordnede retningslinjer samt kriterier for budgetstøtte i Danmarks udviklingssamarbejde **(UGS - Kontoret for Udviklingspolitik og Globalt Samarbejde)**

Udviklingspolitisk Råds medlemmer fandt, at der var tale om et godt oplæg, og der var generel tilslutning til en styrket brug af budgetstøtte med de fordele omkring forudsigelig og ejerskab, som modaliteten havde. For at opnå den fulde fordel forudsatte budgetstøtte effektive, legitime og demokratiske stater. Alle de stater, Danmark havde udviklingssamarbejde med, havde udfordringer på dele af disse områder, hvorfor der var behov for at lægge vægt på et kontraktforhold suppleret med støtte til bl.a. civilsamfundsorganisationer, pressen, parlamentet mv. Mediernes rolle kunne være trukket mere frem i oplægget og aspektet om, hvordan man arbejdede rettighedsbaseret, burde fremgå klarere. Ligeledes kunne oplægget reflektere mere over behovet for også at styrke den faglig-tekniske involvering via sektorministerierne samtidig med det tætte samarbejde med det givne finansministerium. Transaktionsomkostningerne var for såvel donor som modtagerlandet ofte høje ved budgetstøtte, hvilket man skulle forholde sig til. Der var behov for at styrke systemerne og have krav, supervision og kapacitetsopbygning og opfølgning fra civilsamfundet som en del af pakken vedrørende budgetstøtte. Rådets medlemmer var enige i tilgangen med at knytte retningslinjerne tættere til EU og harmonisere kriterierne med EU's kriterier for budgetstøtte.

Udviklingsministeren understregede, at netop kontraktforholdet og øget fokus på resultater var vigtige. Det var en oplagt mulighed at styrke EU-samarbejdet på dette område og derfor var der en tæt dialog med EU om vigtigheden af, at de fortsat engagerede sig med budgetstøtte i en lang række lande. Udviklingsministeren kendte til steder, hvor transaktionsomkostningerne var

blevet for høje, hvilket måtte adresseres. Behovet for fortsat at arbejde med sektorprogrammer og sektorkontrakter blev anerkendt.

Dagsordenspunkt 5 - Landepolitikpapir for Bolivia **(Amb. La Paz)**

Udviklingspolitisk Råd udtrykte generel tilfredshed med landepolitikpapiret og de strategiske linjer og balancen i programmet. Rådet understregede vigtigheden af fortsat at have fokus på de oprindelige folks forhold og var enig i nødvendigheden af at fastholde arbejdet for dialog mellem stat og de sociale partnere, herunder også fremme af arbejdstagerrettigheder.

Udviklingspolitisk Råd fandt, at landepolitikpapiret lagde godt op til at sikre inddragelse af privatsektorområdet, men fandt, at synergimulighederne mellem sektorindsatserne, inklusive værdikædearbejdet, og Danida Business Partnership programmet kunne fremstå tydeligere.

Udviklingsministeren takkede for Rådets kommentarer og anerkendte, at de nævnte elementer kunne fremhæves tydeligere i papiret.

Dagsordenspunkt 6.b. - Danmarks stilling i forhold til post-2015 dagsordenen

Udviklingsministeren orienterede om Danmarks foreløbige stilling i forhold til post-2015 dagsordenen, herunder at Danmark gerne så mål, der baserede sig på 2015-målene og havde fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling som overordnede målsætninger, og var koblet til menneskerettighedsdagsordenen - herunder mål, der havde at gøre med naturressourcer, miljø og klima. Desuden ønskede Danmark, at der blev etableret mål vedrørende kvinders ligestilling og mål for grøn vækst med fokus på jobskabelse herunder også for unge. Derudover havde Danmark fokus på fred og sikkerhed, især med henblik på skrøbelige stater. Desuden fandt man fra dansk side, at det var vigtigt at adressere ulighed. Det blev i den forbindelse fremhævet, at bekæmpelse af ulighed ikke nødvendigvis var det samme som bekæmpelse af fattigdom.

Udviklingsministeren understregede, at der bør findes frem til ét sæt nye mål, så der ikke både skulle arbejdes med nye 2015-mål og bæredygtigheds mål. Endelig blev finansieringen også fremhævet, idet det var vigtigt med gensidig forpligtelse i forhold til at opnå de fremsatte mål, således at udviklingslandene også selv var med til at finansiere deres egen udvikling.

Det konkluderedes, at der i Udviklingspolitisk Råd var generel konsensus om tilgangen, idet man samtidig ønskede transparente og håndterbare mål.

Dagsordenspunkt 6.c. - Undersøgelse af udviklingssamarbejdets effekter i Danmark

Udviklingsministeren orienterede om, at man var i gang med en analyse, der skulle vise, hvad Danmark får ud af udviklingsarbejdet.

Det kunne konkluderes, at der var tale om et relevant spørgsmål, idet der var fuld enighed om, at danske virksomheder skal involveres i det danske udviklingssamarbejde. Dog understregede Rådet at det egentlige succeskriterium fortsat skulle være at skabe resultater såsom arbejdspladser, vækst og beskæftigelse i udviklingslandene.

Udviklingsministeren understregede, at man på ingen måde var på vej tilbage til tiderne med returprocent mv., og at det var relevant at fokusere på dette spørgsmål ikke mindst i en tid, hvor udviklingsbistanden var under pres pga. den økonomiske situation i de udviklede lande.

Dagsordenspunkt 6.d. - Eventuelt

Formanden udbad sig feedback vedrørende dette mødes dagsorden og forløb, og fremhævede, at dagsordenen for de kommende møder allerede var ganske omfattende, og at Udviklingspolitisk Råd ifølge loven var forpligtet til at tage stilling til en række dokumenter. På denne baggrund udbad formanden forståelse for, at ikke alle Rådets egne forslag til dagsordenspunkter kunne imødekommes. Man forventede, at der især i Rådets første leveår ville være mange produkter at tage stilling til som følge af den nye strategi.

Udviklingsministeren udtrykte sin tilfredshed med mødets forløb og fandt, at der var fremkommet gode og brugbare kommentarer, som kunne tages med i det videre arbejde.

Udviklingspolitik og Globalt Samarbejde